

KONFERENCJA
13—15.04.2026

Czym jest MIASTO?

Istota i trwanie

MUZEUM
WARSZAWY

NABÓR ZGŁOSZEŃ
Call for papers

KONFERENCJA

Czym jest miasto? Istota i trwanie

Zdefiniowanie czym jest miasto, nastrocza(ło) wielu problemów. Miasto jako skupisko ludzi zajmujących się nie tylko handlem, rzemiosłem i działalnością rolniczą definiowano głównie poprzez jego wielkość, gęstość zaludnienia czy spełniane funkcje. Istotną cechą większych organizmów miejskich jest jednak także ich trwanie. Miasta od swych początków były z jednej strony źródłem innowacji i kultury, z drugiej jednak wielkim zagrożeniem same w sobie. Były miejscem wybuchu groźnych epidemii, przyciągały obce armie, padały pod naporem żywiołów. Jeśli jednak spełniały istotne funkcje, okazywały się trwalsze niż niszczące je siły. Aż do XIX/XX w. miasta były w istocie wielkimi cmentarzyskami, w których więcej ludzi umierało niż się rodziło, dlatego trwałość miasta opierała się zawsze na sile przyciągania nowych mieszkańców. Ci zaś nieśli ze sobą nieraz nowe pomysły oraz świeże siły i geny. Dzięki temu było możliwe, że miasta tworzyły się na nowo i odtwarzały, opierając się w ten sposób wszelkim niszczycielskim siłom. Temat jest dziś bardzo aktualny, w obliczu wojen, rosnącej liczby katastrof naturalnych związanych ze zmianami klimatycznymi oraz coraz większego spadku dzietności.

Celem drugiej odsłony naszej konferencji warszawianistycznej jest przyjrzenie się i namysł nad istotą miejskości poprzez analizę kategorii trwania w szerokiej perspektywie. Interesuje nas w szczególności sposób przypadku Warszawy, jednak nie chcemy odwracać uwagi od innych miast w europejskim kręgu kulturowym.

W szczególności interesują nas takie kwestie jak:

- kataklizmy, na które narażone były miasta, takie jak wojny, epidemie, żywioły naturalne;
- odbudowy po zniszczeniach wszelkiego typu, odradzanie się miasta lub jego części;

W związku z tym chcielibyśmy poddać analizie takie kwestie jak:

- funkcje pełnione przez miasto poprzez wieki, które umożliwiały odradzanie się na nowo, a także instytucje miejskie, które ułatwiały rozrost miasta mimo zaistniałych tragedii;
- kwestie demograficzne: jakie czynniki i w jaki sposób wpłynęły na fakt, że miasta nie wymierały w dawnych wiekach?
- długie trwanie miejsc, instytucji i funkcji miasta, np. dzielnic o specyficznym charakterze etnicznym, instytucji finansowych (np. targowisk i banków) czy kulturalnych (np. teatrów, a szczególnie muzeów i ich roli w podtrzymywaniu pamięci o mieście przy wszystkich jego metamorfozach) oraz miejsc związanych z handlem, kultem lub nauką;
- oraz wszelkie refleksje związane z tak pojętym fenomenem miasta.

Konferencja będzie miała miejsce w dniach **13–15 kwietnia 2026 r.** w siedzibach Muzeum Warszawy oraz Instytutu Historii im. T. Manteuffla PAN, obie znajdują się przy Rynku Starego Miasta w Warszawie.

Zapraszamy wszystkich zainteresowanych badaczy i badaczki z różnych dziedzin nauki: historii, historii sztuki i architektury, archeologii, etnologii i antropologii kultury, architektury, socjologii, geografii oraz nauk o kulturze, religii i sztuce.

Prosimy o nadsyłanie propozycji wystąpień do dnia **31 stycznia 2026 r.**
na adres: varsovia@ihpan.edu.pl

Powiadomienia o akceptacji zgłoszeń prześlemy do **28 lutego 2026 r.**

Celem konferencji jest także wydanie monografii naukowej, dlatego będziemy prosić o przesłanie pisemnej wersji Państwa refleksji na temat trwania miast do **31 sierpnia 2026 r.**

Nie pobieramy żadnych opłat konferencyjnych.

Komitety Naukowy Konferencji

- **Barbara Arciszewska**
Instytut Historii Sztuki UW
- **Błażej Brzostek**
Muzeum Warszawy / Wydział Historii UW
- **Robert Blobaum**
West Virginia University
- **Jarosław Czuby**
Wydział Historii UW
- **Matthieu Gillibert**
Université de Fribourg
- **Andrzej Karpiński**
Instytut Historii PAN
- **Jerzy Kochanowski**
Instytut Historii Sztuki UW
- **Mikołaj Madurowicz**
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW
- **Halina Manikowska**
Instytut Historii PAN, emerita
- **Joanna Nalewajko-Kulik**
Instytut Historii PAN
- **Marta Rakoczy**
Instytut Kultury Polskiej UW
- **Małgorzata Rozbicka**
Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej
- **Andrzej Sołtan**
Towarzystwo Miłośników Historii w Warszawie

Sekretarze

- **Aleksander Łupienko**
Instytut Historii PAN
- **Krzysztof Zwierz**
Muzeum Warszawy

CONFERENCE

What is a city? Essence and duration

Precisely defining what is a city is and has been problematic. A city, as a gathering of people engaged among others in trade, craft and agriculture, was defined mainly by its size, population density or performed functions. However, a crucial feature of larger urban centres is their resilience. From their beginnings, towns and cities were, on the one hand, a source of innovation and culture, but on the other hand, a great threat for themselves. They were harbingers of epidemic outbursts, they were magnets for hostile armies, they fell victim to natural disasters. But if they fulfilled vital functions, they appeared to be more resilient than these devastating forces. Up to the nineteenth/twentieth century towns and cities were in fact large graveyards, in which more people were dying than were being born, hence the city resilience has always relied on the pull factors for new residents. The latter brought new ideas and fresh strengths and genes. Thanks to this, it was possible that towns and cities invented themselves anew and recreated, thus resisting all destructive forces. Today one should not underestimate this topic, in the age of wars, rising number of victims of natural disasters connected to climate change and falling birth rates.

The aim of this second edition of our varsavianistic conference is to investigate and reflect on the essence of urbanity through the analysis of the category of resilience in a broad perspective. Specifically, we are interested in the case of Warsaw, though we do not wish to turn away from the examples of other towns and cities within the European cultural circle.

We want to ponder first of all on:

- cataclysms to which cities were exposed, such as wars, epidemics, natural elements;
- reconstruction after all types of destructions, rebirth of the city or its part;

In connection to that we would like to analyse such issues as:

- the functions performed by the city over the centuries, which enabled its rebirth, as well as the municipal institutions that facilitated the city's growth despite the tragedies that occurred;
- demographic issues: what factors and in what way influenced the fact that cities did not die out in the past centuries?
- the long-term durability of places, institutions and functions of the city, e.g. districts with a specific ethnic character, financial institutions (e.g. markets and banks) or cultural institutions (e.g. theatres and especially museums and their role in maintaining the memory of the city throughout all its metamorphoses) and places related to trade, worship or science;
- and all reflections related to this aspect of the city.

The conference will take place on **13–15 April 2026**, at the Museum of Warsaw and the T. Manteuffel Institute of History of the Polish Academy of Sciences, both located in Warsaw's Old Town Market Square.

We invite all interested researchers from various fields of study: history, art and architecture history, archaeology, ethnology and cultural anthropology, architecture, sociology, geography, and cultural, religious, and artistic studies.

Please submit your proposals by **31 January 2026** to: varsovia@ihpan.edu.pl.

Notifications of acceptance will be sent by **28 February 2026**.

We also aim to publish a scholarly monograph, so we will kindly ask participants to submit written versions of the reflections on the existence of towns and cities by **31 August 2026**.

We do not charge any conference fees.

Conference Scientific Committee

- **Barbara Arciszewska**
Institute of Art History, University of Warsaw
- **Błażej Brzostek**
Museum of Warsaw / Faculty of History,
University of Warsaw
- **Robert Blobaum**
West Virginia University

- **Jarosław Czubaty**
Faculty of History, University of Warsaw
- **Matthieu Gillibert**
Université de Fribourg
- **Andrzej Karpiński**
Institute of History Polish Academy of Sciences
- **Jerzy Kochanowski**
Institute of Art History, University of Warsaw
- **Mikołaj Madurowicz**
Faculty of Geography and Regional Studies,
University of Warsaw
- **Halina Manikowska**
Institute of History of the Polish Academy
of Sciences, emerita
- **Joanna Nalewajko-Kulikov**
Institute of History Polish Academy of Sciences
- **Marta Rakoczy**
Institute of Polish Culture, University of Warsaw
- **Małgorzata Rozbicka**
Faculty of Architecture, Warsaw University
of Technology
- **Andrzej Sołtan**
The Historical Society in Warsaw

Secretaries

- **Aleksander Łupienko**
Institute of History Polish Academy of Sciences
- **Krzysztof Zwierz**
Museum of Warsaw

**MUZEUM
WARSZAWY**

Rynek Starego Miasta 28
00-272 Warszawa
www.muzeumwarszawy.pl

**Instytut Historii
im. Tadeusza Manteuffla PAN**

Rynek Starego Miasta 31
00-272 Warszawa
www.ihpan.edu.pl